

Číslo: 2013/2022-2023

SPRÁVA
o výsledkoch školskej inšpekcie
vykonanej v dňoch od **12. 10. 2022** do **13. 10. 2022**

Názov kontrolovaného subjektu	
Reedukačné centrum, Zámok 1, Hlohovec	
Zriaďovateľ	Regionálny úrad školskej správy, Trnava

Vedúci zamestnanci kontrolovaného subjektu:

PaedDr. Zdenka Magulicová, riaditeľka reedukačného centra

Ing. Blažena Kulhová, zástupkyňa riaditeľky

Mgr. Mário Chovančík, hlavný majster

Mgr. Róbert Paulík, vedúci vychovávateľ

V súlade s poverením na **tematickú** inšpekciu č. 2013/2021-2022 zo dňa 29. 09. 2022 **inšpekciu vykonali:**

Mgr. Iveta Krajčovičová, školská inšpektorka, ŠIC Trnava

Mgr. Ivana Kubáňová, školská inšpektorka, ŠIC Trnava

1 PREDMET ŠKOLSKEJ INŠPEKČIE

Stav poskytovanej starostlivosti deťom vo výchove a dodržiavanie detských a ľudských práv v špeciálnych výchovných zariadeniach (ŠVZ) – diagnostických centrách (DC), reedukačných centrách (RC) a liečebno-výchovných sanatóriách (LVS)

1.1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Kontrolovaným subjektom bolo štátne reedukačné centrum (RC) s vyučovacím jazykom slovenským s celoslovenskou pôsobnosťou bez vnútornej diferenciacie na oddelenia. Jeho súčasťou bola školská jedáleň, stredná odborná škola (SOŠ) a odborné učilište (OU). RC bolo zriadené ako internátne špeciálne zariadenie s nepretržitou prevádzkou pre chlapcov vo veku od 15 do 18 rokov s možnosťou predĺženia ich pobytu do ukončenia prípravy na povolanie. Reedukačný proces v RC bol rozšírený o liečebnú starostlivosť (podávanie liekov) deťom s narušeným psychosociálnym vývinom.

V SOŠ boli zriadené 3 dvojročné učebné odbory denného štúdia 2478 F strojárka výroba, 3383 F spracúvanie dreva, 3686 F stavebná výroba a 1 trojročný učebný odbor 3661 H murár. V odbornom učilišti boli otvorené 2 trojročné učebné odbory - 3686 G 10 stavebná výroba (maliarske a natieračské práce) a odbor 3686 G 03 stavebná výroba (murárske práce).

V školskom internáte boli deti zaradené do 5 výchovných skupín (3 skupiny so 7 deťmi, 2 skupiny s 8 deťmi). V čase konania inšpekcie RC evidovalo 37 detí, z nich 5 bolo nepovolene mimo RC a 1 chlapec bol v zariadení vedený iba štatisticky, lebo na pobyt zatiaľ nenastúpil (situácia je v riešení polície). Z celkového počtu 37 detí bolo v SOŠ zapísaných 25 žiakov a 12 boli žiakmi OU. Podľa osobitného predpisu na základe neodkladného opatrenia súdu bolo prijatých 32 detí, rozhodnutím súdu o uložení výchovného opatrenia 1 a rozhodnutím súdu o nariadení ústavnej starostlivosti 4 deti. Najčastejším dôvodom ich umiestnenia v zariadení bolo záškoláctvo (37 detí), sklon k závislostiam (30), predčasný pohlavný život (30) a agresívne správanie (25 detí). V nižšom počte boli zastúpené drobné krádeže (10), úteky z domu (10) a poškodzovanie cudzej veci (5). Väčšina detí (25) umiestnených do RC pochádzala z nefunkčných rodín a 12 detí prišlo na podnet centier pre deti a rodinu (CDR) kam boli umiestnení z nefunkčných rodín.

Výchovu a vzdelávanie zabezpečovalo 35 zamestnancov, z nich 32 na plný úväzok a 3 učiteľia na čiastočný úväzok (v rozsahu 0,18 – 0,32 %). Z celkového počtu zamestnancov zariadenia bolo 7 učiteľov (z nich 1 riaditeľka a 1 zástupkyňa riaditeľky), 7 majstrov odbornej výchovy (z nich 1 hlavný majster), 17 vychovávateľov (1 vedúci vychovávateľ, 10 vychovávateľov, 6 nočných vychovávateľov), 1 sociálna pracovníčka, 2 psychologičky a 1 zdravotná sestra. Podľa vyjadrenia riaditeľky RC, súčasný stav zamestnancov nekorešpondoval s optimálnym obsadením pracovných pozícií, zariadenie by potrebovalo zriadiť pozíciu liečebného pedagóga na polovičný úväzok.

1.2 ZISTENIA A ICH HODNOTENIE

Zistenia z riadenia ŠVZ

Koncepcia a rámeč ŠVZ

Koncepcia rozvoja zariadenia obsahovala všeobecné ciele zamerané na optimálny priebeh výchovno-vzdelávacieho procesu v SOŠ a OU a vytváranie neohrozeného školského prostredia, ktoré by umožnili zmeniť závažné nedostatky v sociálnej prispôsobivosti a charakterovom vývine zverených chlapcov. Dokument ďalej upravoval postup výchovného pôsobenia v internáte, postavený na rešpektovaní osobnosti chlapcov, vzájomnej komunikácii založenej na hľadaní riešení a osobnom príklade zamestnancov. Okrajovo boli zapracované princípy spolupráce so zákonnými zástupcami a vybudovanie oddelenia so zvýšenou ochranou. Vyhodnotenie koncepcnej stratégie sa čiastočne premietlo do správy o stave výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach školy. Uvedený dokument obsahoval bilanciu činnosti RC za uplynulý školský rok (napr. realizáciu preventívnych programov a vzdelávania pedagógov, spoluprácu s rodinou a zástupcami kurately), čo korešpondovalo s úlohami stanovenými v koncepcii RC a v pláne práce školského internátu.

Vypracovaný výchovný program a plán práce školského internátu umožňoval uskutočňovať výchovu detí v súlade s reálnymi podmienkami zariadenia. Špecifické podmienky zariadenia sa premietli do cieľov a obsahu reedukačno-terapeutických činností (náprava narušených vzťahov v rodine, či v skupine rovesníkov, úprava postojov, záujmov, motivácie) aj do organizácie výchovno-vzdelávacej činnosti (komunitné stretnutia, uplatňovanie bodového systému). Špecifické ciele boli zamerané na dosiahnutie pozitívnych zmien osobnosti, zvládanie agresivity, sebapoznania, nácvik sociálnych zručností a pozitívnych adaptačných stratégií.

Vnútrotný systém kontroly a hodnotenia

Plán vnútornej kontroly mal stanovené úlohy pre oblasť vzdelávania, úsek mimoškolskej výchovy a odborného výcviku. Boli v ňom zakotvené konkrétne úlohy a termíny ich plnenia v jednotlivých oblastiach kontroly. Spôsoby a kritériá hodnotenia žiakov boli rozpracované vo výchovnom programe (hodnotenie detí, zamestnancov), v školskom poriadku (pochvaly, opatrenia na posilnenie disciplíny) a v samostatných kapitolách školského poriadku školského internátu s názvami - Hodnotiaci systém (súbor odmien a disciplinárnych opatrení za priestupky) a Hodnotenie správania dieťaťa v rámci bodovacieho systému (metodika priznávania bodov).

Vnútrotný systém kontroly a hodnotenia vo výchovnom programe obsahoval informácie o spôsobe hodnotenia chlapcov pedagogickými zamestnancami. Bol zameraný na monitorovanie dodržiavania pravidiel hodnotiaceho systému RC a osobnostného rastu detí, menej na aplikáciu reedukačných postupov pedagogickými zamestnancami. Hodnotenie sa realizovalo prostredníctvom bodového systému rozdeleného do 5 fáz. Učitelia, majstri odbornej výchovy, vychovávatelia a noční vychovávatelia bodovali správanie detí v stanovených oblastiach počas ich služby, hodnotenie zaznamenávali do ich osobnej karty. Spôsob bodovania bol podrobne rozpracovaný v školskom poriadku školského internátu, evidencia bodov sa v praxi dodržiavala. Súhrnné hodnotenie sa uskutočňovalo na týždenných komunitných stretnutiach.

Ďalšou časťou kontrolného systému bol systém hodnotenia zamestnancov (hodnotenie pracovného výkonu, hodnotenie pracovného správania). Ku kritériám kvality vykonávania výchovno-vzdelávacej činnosti patrili odborné vedomosti a zručnosti, prístup k plneniu úloh, úroveň spolupráce s kolegami, s deťmi a ich rodičmi a dosahované pracovné výsledky. Kontrolu práce zamestnancov riaditeľka zariadenia delegovala na svoju zástupkyňu a vedúceho vychovávateľa. Analýza záznamov z hospitačnej činnosti vedúceho vychovávateľa preukázala, že sledoval realizáciu jednotlivých zložiek výchovy (športovej a pracovnej činnosti, spoločenskej a mravnej výchovy), ale aj priebeh reedukačného procesu v rámci jednotlivých výchovných skupín a záujmových útvarov. V hospitáciách hodnotil plnenie výchovných cieľov, avšak napriek konštatovaniu, že niektoré ciele boli splnené iba čiastočne, nepomenoval príčinu tohto nedostatku ani neuložil opatrenie na jeho odstránenie, alebo návrh na zlepšenie. Zo zápisníc z pracovných porád vychovávateľov vyplynulo, že boli opakovane vyzývaní k dôslednému plneniu pracovných povinností a k jednotnému dodržiavaniu kritérií hodnotiaceho systému, absentovalo však zovšeobecnenie výsledkov kontrolnej činnosti.

Dokumentáciu detí tvorili osobné spisy uložené v kancelárii sociálnej pracovníčky, ktorá zodpovedala za ich evidenciu. Spisy obsahovali rozhodnutie o prijatí dieťaťa do školy, súdne rozhodnutia o ich umiestnení do zariadenia, hodnotenie reedukačného procesu detí v RC a korešpondenciu s kuratelou. Súčasťou dokumentácie žiakov so zdravotným znevýhodnením (ZZ) boli správy z diagnostických vyšetrení realizované v poradenských zariadeniach, ktoré potvrdili ich zdravotné znevýhodnenie.

Vychovávatelia organizovali pre deti pravidelnú činnosť v 13 záujmových útvaroch so zameraním na šport (napr. nohejbal, boxing, turistika, lukostreľba), ale aj na tvorivé (divadelný, hudobný) a manuálne činnosti (pestovateľský a polytechnický krúžok, domáci kutil, krúžok varenia). Chlapci ich navštevovali podľa toho, do ktorého krúžku sa pri príchode do RC prihlásili. V prípade záujmu mali možnosť krúžok zmeniť. O práci krúžkov boli vedené písomné záznamy. V čase pandémie sa ponuka mimoškolských aktivít orientovala na interné súťaže. Po otvorení škôl sa zapájali do súťaží organizovaných v rámci špeciálnych výchovných

zariadení (športové hry v RC Sološnica). Vo voľnočasových aktivitách mali zastúpenie podujatia spoločenského a preventívneho charakteru (Svetový deň výživy, Týždeň zdravia, Európsky týždeň boja proti drogám, návšteva mestskej knižnice, návšteva planetária), vedomostné (zemepisný kvíz) a športové súťaže (v lukostrelbe, stolnotenisový a nohejbalový turnaj). V rámci záujmovej činnosti realizovali turistické vychádzky do okolia mesta, pobyty v prírode (kŕmenie zvierat, chytanie rýb), výlety do okolitých miest (Piešťany, Trnava, Nitra) a ergoterapeutický pobyt na chate v Hodruši-Hámroch. Tvorivosť si deti rozvíjali pri zhotovovaní násteniek a výzdobe klubovní, účasťou na umeleckej súťaži – Deň kvetov a nácvikom divadelných predstavení (Bláznivá škola, Moderná Popoluška, Ako prišli deti o Vianoce, Slávna Karin).

Na základe vstupnej diagnostiky, ktorá identifikovala problémové oblasti dieťaťa a mapovala jeho potenciál, mali všetky deti vypracovaný individuálny reedukačný program (IRP). Po uplynutí prvého mesiaca triedni učiteľia, kmeňoví vychovávatelia a psychologičky vyhodnocovali adaptačno-diagnostickú fázu pobytu a stanovili ciele reedukačného procesu pre oblasť vzdelávania, výchovy a terapie aj efektívne metódy a formy práce. IRP zahŕňal záznamy z pozorovania žiaka v škole, na odbornom výcviku a vo výchove, ktoré sa pravidelne vyhodnocovali. Predložené IRP vypracované vychovávateľmi obsahovali identifikačné údaje o deťoch, ciele reedukácie, ich vyhodnotenie a odporúčané metódy práce. Ostatné anamnestické údaje a informácie o školskej dochádzke boli zapracované v spisoch vedených psychologičkami. Spoločné vyhodnotenie plnenia IRP prebiehalo štvrtročne za účasti všetkých zainteresovaných.

Klíma a kultúra ŠVZ

Vyhodnotenie dotazníka zadaného pedagogickým a odborným zamestnancom preukázalo *uzavretú klímu*, ktorá bola charakterizovaná najmä vysokou mierou ich frustrácie, nízkej angažovanosti a sociálnej blízkosti zamestnancov. Napriek tomu sa deti v riadenom rozhovore so školskými inšpektorkami vyjadrili, že sa v RC cítia bezpečne, chápu princípy fungovania zariadenia a s nimi spojené postupy a metódy práce pedagogických, odborných a prevádzkových zamestnancov.

V zariadení pracoval orgán samosprávy, ktorého cieľom bolo viesť chlapcov k samostatnému riešeniu otázok súvisiacich so spôsobom života v RC. Jeho členmi boli volení zástupcovia jednotlivých výchovných skupín. Chlapci v rozhovoroch so školskými inšpektorkami vyjadrili veľkú dôveru v jeho činnosť najmä v súvislosti s potláčaním prejavov agresivity, či príznakov šikanovania medzi chlapcami. Činnosť orgánu samosprávy koordinoval vedúci vychovávateľ. Zápisnice zo stretnutí (s frekvenciou 1-krát mesačne) potvrdili spoluprácu jej členov pri riešení organizácie chodu RC. Požiadavky zo strany chlapcov súviseli s voľnočasovými aktivitami (možnosť bicyklovania, príprava súťaží, používanie počítačov), s otázkou stravovania (zaradenie nových jedál) a realizáciou spoločnej diskusie s vychovávateľmi. Vedúci vychovávateľ svoje požiadavky k chlapcom smeroval k bezkonfliktnému správaniu vo výchovných skupinách, nabádal k dodržiavaniu školského poriadku aj k zlepšeniu vykonávaných úloh (čistota izieb). Na stretnutiach sa zaoberali aj otázkou tolerantného prístupu k príslušníkom LGBTI komunity, nakoľko jeden z chlapcov umiestnených v RC sa otvorene k uvedenej skupine hlási, čo prinášalo množstvo konfliktných situácií. Cieľom bolo vyhodnotenie splnenia zadaných úloh a stanovenie nových.

Podľa názoru detí a pedagogických zamestnancov mali deti na komunitných stretnutiach príležitosť vyjadriť svoje názory, čo však priame pozorovania školskej inšpekcie nepotvrdili, nakoľko v priebehu výkonu inšpekcie sa nevyskytli problémové situácie, o ktorých by bolo nutné diskutovať. Komunitné stretnutia mali svoje pravidlá, ktoré deti poznali. V priebehu

týždňa, každý deň popoludní, sa konali celoustavne komunity podľa stanoveného programu. Ich cieľom bolo zhodnotenie dopoludňajšej činnosti a informovanie o popoludňajšej činnosti jednotlivých skupín. Zúčastňovali sa jej všetci odborní a pedagogickí zamestnanci, odborné zamestnankyne aj sociálna pracovníčka a zdravotná sestra. O priebehu každej komunity bol vedený písomný záznam v knihe komunity. Analýza záznamov preukázala, že niektoré stretnutia mali zahrnutý výchovný (vzájomné rešpektovanie, dodržiavanie školského poriadku), či preventívny bod programu (prednášky na tému - obchodovanie s ľuďmi, depresia a sebapoškodzovanie, prevencia kriminality), alebo podnety na diskusiu (Kam sa chcem posunúť v RC). Vychovávateľia každý večer na komunite v rámci výchovnej skupiny vyhodnotili priebeh dňa – pochvaly, porušenia školského poriadku, bodové hodnotenie za činnosti v škole a známky, správanie a zapájanie sa do činností vo výchove mimo vyučovania a jeho vyhodnotenie (ústne aj bodové). Diskusie vo výchovných skupinách poskytovali deťom možnosť na sebareflexiu, nastavenie hodnotového systému a zlepšenie správania. Úlohou celoustavnej hodnotiacej komunity, konanej s frekvenciou 1-krát týždenne bolo vyhodnotenie získaných bodov za rešpektovanie pravidiel RC (bodový systém), zhodnotenie plnenia stanovených cieľov detí, motivácia do ďalšej práce a hľadanie riešení vzniknutých problémov. Z týždenných hodnotení boli vedené písomné záznamy a boli podkladom na mesačné hodnotenie. Hodnotiace tabuľky boli zverejnené v klubovniach. Na základe počtu dosiahnutých bodov mali deti možnosť výhod (napr. samostatná vychádzka na území mesta, predĺžená večierka, povolený pobyt mimo RC v čase školských prázdnin, alebo počas víkendu). Cieľom komunitných stretnutí bolo vytvoriť u detí mechanizmy sebaovládania a sebareflexie, ktoré sa premietnu do prejavov žiaduceho správania.

Zariadenie nevydávalo časopis. Informácie o chode zariadenia a jeho činnosti boli zverejnené na centrálnej nástenke vo vstupnej chodbe, kde sa realizovali návštevy príbuzných a známych. Rodičia a širšia verejnosť bola o dianí a aktivitách RC informovaná prostredníctvom webového sídla.

Služby, spolupráca ŠVZ s inými partnermi

Nepretržitá starostlivosť o zverené deti bola rozdelená medzi pedagogických zamestnancov a nočných vychovávateľov. Učitelia sa v oblasti vzdelávania riadili vzdelávacími štandardami. Vychovávateľia plnili jednotlivé zložky výchovy, vykonávali záujmovú činnosť, evidovali a vyplácali chlapcom vreckové. Noční vychovávateľia sa starali o hygienu detí, dbali o ich bezpečnosť a v prípade potreby im podávali lieky. Sociálna pracovníčka zabezpečovala sociálno-právnu agendu, kontaktovala sa so sociálnymi kurátormi, s políciou, kmeňovými CDR a poradenskými zariadeniami. Viedla osobné spisy detí, podieľala sa na ich prijímaní do zariadenia a prepúšťaní do domáceho prostredia a zabezpečovala sociálno-právne poradenstvo ich zákonným zástupcom. Zdravotná starostlivosť bola deťom poskytovaná kvalifikovanou zdravotnou sestrou. Zabezpečovala spoluprácou s lekármi, konzultácie o priebehu liečby, predpis indikovaných liekov a ich podávanie. V prípade ochorenia deti umiestnila do zdravotnej izolácie, sprevádzala ich na vyšetrenie k obvodnému detskému lekárovi, zubnému lekárovi, či špecialistovi. Kontrolovala deti umiestnené v ochranej miestnosti, ošetrovala drobné úrazy a poranenia. Správy z lekárskeho vyšetrení boli súčasťou zdravotnej dokumentácie.

Psychologickú starostlivosť poskytovali 2 odborné zamestnankyne s požadovanou kvalifikáciou. V čase konania inšpekcie prebiehali personálne zmeny na poste oboch psychologičiek. Na základe vstupnej diagnostiky a pozorovania počas 1 mesiaca sa podieľali na zostavovaní IRP detí. Poskytovali psychologické poradenstvo deťom i zamestnancom RC,

konzultácie zákonným zástupcom a zamestnancom CDR. Ako vyplynulo z plánu ich činnosti, realizovali skupinové a individuálne intervencie. Skupinové terapie mali preventívny charakter s cieľom predchádzať alebo eliminovať nežiadúce spoločenské javy (napr. závislosti, agresivita, šikanovanie) a koordinovať kolektívne riešenie problémov vo výchovnej skupine. Individuálne intervencie boli zamerané na aktuálny psychický stav a emočné ladenie jednotlivca. Slúžili na identifikáciu osobného problému detí a hľadanie efektívneho riešenia. Patrilo sem aj monitorovanie detí umiestnených v zdravotnej izolácii a ochrannej miestnosti. S použitím terapeutických kariet, prvkov arteterapie, prvkov na telo orientovanej terapie, pohybovo-tanečnej terapie a nácvikom relaxačných techník psychologičky pomáhali deťom nájsť cesty na vnútorné upokojenie, prekonanie traumatických zážitkov a utlmenie vlastnej agresivity. Na základe zhromaždených informácií v spolupráci s pedagogickými zamestnancami a sociálnou pracovníčkou o deťoch vypracovávali správy o procese reedukácie pre úrady práce sociálnych vecí a rodiny, súdy a CDR. Pripravovali deti na ukončenie pobytu v RC.

Vychovávatelia sa s deťmi zúčastňovali príležitostných brigád v meste a blízkom okolí. Opracovali drevo na zhotovenie lavičiek na vyhliadke Šianec, podieľali sa na vymaľovaní klubu seniorov, oprave schodov v zariadení pre seniorov, oprave oplotenia kúpaliska a odstránení čiernej skládky v blízkosti RC. Zariadenie malo nadviazanú spoluprácu so špeciálnymi školami v blízkom regióne a špeciálnymi výchovnými zariadeniami v rámci Slovenska. Spolupráca so zriaďovateľom súvisela s pokrytím financií na zabezpečenie materiálo-technických a priestorových podmienok. Na požiadanie riaditeľky RC poradenské zariadenie v regióne ojedinele vykonali akútne odborné vyšetrenia detí (psychologické, špeciálno-pedagogické) a sporadicky organizovali preventívne aktivity a prednášky (napr. obchodovanie s ľuďmi). Vedeniu CDR zamestnanci RC vypracovávali vyhodnotenie priebehu pobytu detí v RC a riešili možnosti ich odchodu na prázdniny. Na druhej strane RC iniciovalo udržanie telefonického kontaktu s deťmi zo strany CDR. Spolupráca trvala iba do obdobia, keď ústavnú starostlivosť začalo vykonávať RC. Úrady práce sociálnych vecí a rodiny v zastúpení kurátorov osobne navštevovali zariadenie v súvislosti so zostavením plánu sociálnej práce s dieťaťom. Žiadali písomné zhodnotenie pobytu detí v zariadení na účely súdneho pojednávania. Spolupráca s kmeňovou školou sa obmedzovala výhradne na poskytnutie dokumentácie súvisiacej s predchádzajúcou starostlivosťou. RC veľmi dobre spolupracovalo s políciou najmä pri zabezpečení návratu detí do RC (pri neskorom návrate z prázdnin, pri úteku). Spoločné aktivity s rodinami detí vzhľadom na celoslovenskú pôsobnosť realizovali najmä v rámci rodičovských združení, sociálna pracovníčka udržiavala s rodinami telefonické a písomné spojenie (získovanie podmienok na prázdninový pobyt, doručovanie písomností, hradenie výživného). Podľa vyjadrenia riaditeľky RC robia kroky pre obnovenie predchádzajúcej spolupráce s Výchovným ústavom v meste Nový Jičín. Pri zariadení nepracovalo občianske združenie.

Zistenia z podmienok výchovy

Personálne podmienky, kvalifikovanosť pedagogických a odborných zamestnancov

Riaditeľka zariadenia a ostatní vedúci zamestnanci spĺňali kvalifikačné predpoklady na výkon činnosti vedúceho pedagogického zamestnanca. Výchovný proces zabezpečovali kvalifikovaní pedagogickí zamestnanci. Harmonogram ďalšieho vzdelávania pedagogických zamestnancov bol rozpracovaný v ročnom pláne profesijného rozvoja, podľa ktorého boli 3 zamestnanci zapojení do kvalifikačného vzdelávania, 1 do funkčného, 4 do adaptačného a 2 do predatestačného vzdelávania.

Priestorové a materiálno-technické podmienky ŠVZ

RC bolo situované v staršej budove v areáli zámockého parku. Priestory sa priebežne rekonštruovali (výmena okien a dverí, vnútorné zateplenie internátu, oprava interiéru telocvične, zabezpečenie rizikových okien, výmena elektrických rozvodných skríň, oprava časti kúrenia, maľovanie interiéru). V exteriéri RC bolo vybudované vonkajšie posedenie, ktoré slúžilo aj ako priestor na relaxáciu. O čistotu vonkajšieho areálu sa priebežne starali chlapci v spolupráci so zamestnancami. V budove RC sa nachádzali učebne, zborovňa, rodinné bunky, pracovné miestnosti vychovávateľov, odborných a prevádzkových zamestnancov, miestnosti na realizáciu výchovno-vzdelávacích a reedukačných aktivít (terapeutická, pohybová, hudobná a počítačová miestnosť), sklady pomôcok, sprchy a sociálne zariadenia. K spoločným priestorom patrili jedáleň a telocvična, umiestnené v samostatne stojacich budovách. Súčasťou školy boli priestory na realizáciu praktického vyučovania (stolárska dielňa a zámočnícka dielňa) a záujmovej činnosti (kuchynka), ďalej ochranná miestnosť a zdravotná izolácia. Triedy boli zariadené novým školským nábytkom, klasickými tabuľami a 1 interaktívnou tabuľou. Štandardný nábytok v spálňach a klubovniach rodinných buniek spolu s televízormi, nástenkami, dekoráciami a kuchynským kútom vytvárali pocit domáceho prostredia. Na realizáciu športových aktivít využívali telocvičňu vybavenú bežným telocvičným náradím a vonkajší areál RC. V počítačovej miestnosti bolo k dispozícii 6 funkčných počítačov s pripojením na internet, počítač pre učiteľov a dataprojektor. Interaktívna tabuľa bola umiestnená v spoločenskej miestnosti. Základné vybavenie a pomôcky na osvojenie pracovných zručností v jednotlivých učebných odboroch v dielňach bolo zastarané (strihačka, ohýbačka). Súčasným požiadavkám vyhovovala pásová píla. Materiálno-technické vybavenie obnovovali v závislosti od finančných možností RC.

Zariadenie malo 1 ochrannú miestnosť a 1 karanténnu miestnosť. Nábytok v ochrannej miestnosti bol pevne pripevnený k podlahe, tvorila ho posteľ, stôl a stoličky. Vybavenie sanitou zodpovedalo požiadavkám všeobecne záväzného právneho predpisu (zabudované WC s nádržkou a vodou umiestnenou mimo miestnosti). Jedna stena bola upravená ako zelená tabuľa. Osvetlenie miestnosti s vonkajším ovládaním bolo mimo dosahu detí. Podlaha bola pevná a umývateľná. Vykurovanie miestnosti zabezpečovalo vyhrievacie teleso chránené pred manipuláciou. Okno s vetraním malo úpravu proti rozbitiu. V miestnosti sa nachádzalo zvukové zariadenie na privolanie zamestnancov. Zamestnanci dieťaťa v ochrannej miestnosti najčastejšie poskytovali knihy a časopisy. O pobyte dieťaťa v ochrannej miestnosti viedli písomné záznamy. Na základe ich kontroly bolo zistené, že od začiatku aktuálneho školského roka do konania inšpekcie v nej bolo umiestnených 5 chlapcov. Dôvodom ich umiestnenia bolo agresívne správanie sa voči okoliu. Príčiny pobytu detí v ochrannej miestnosti a písomné záznamy boli vedené v zmysle všeobecne záväzného právneho predpisu. Kontrola korektnosti zápisov v knihe ochrannej miestnosti patrila do kompetencie vedúceho vychovávateľa aj zamestnanca okresnej prokuratúry.

Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia

Problematika bezpečnosti a ochrany zdravia detí bola rozpracovaná vo viacerých dokumentoch (školský poriadok, školský poriadok školského internátu, smernica k prevencii a riešeniu šikanovania). Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov v školskom poriadku boli rozpracované najmä v rovine ochrany pred sociálno-patologickými javmi (sankcie pri porušení zákazu fajčenia). Vymedzoval práva a povinnosti žiakov, ich zákonných zástupcov a pravidiel vzťahov medzi žiakmi a pedagogickými zamestnancami. Upravoval podrobnosti o prevádzke, organizácii a vnútornom režime školy. Podrobne boli rozpracované zásady použitia výchovných opatrení, vymedzené priestupky a postup pri klasifikácii správania v škole. Školský poriadok školského internátu deklaroval podmienky prijatia a prepustenia detí z RC a použitie preventívnych opatrení na predchádzanie

patologickému správaniu (otváranie balíkov za prítomnosti dieťaťa, prevzatie do úschovy nepovolených predmetov). Vymedzoval rozsah poskytovanej zdravotnej starostlivosti a pri ohrození života a zdravia prípadné použitie ochranných opatrení (privolanie zdravotnej služby a polície). Zaoberal sa pravidlami kontaktu s rodinnými príslušníkmi (návštevy, telefonáty) a spôsobmi spolupráce s rodinou. Uvedený dokument upravoval podmienky udeľovania odmien, použitia disciplinárnych opatrení, spôsob a kritériá udeľovania individuálnych vychádzok. Jeho súčasťou bol hodnotiaci a bodový systém v rámci ktorého bola vypracovaná metodika udeľovania bodov, za ktoré deti mohli získať výhody, alebo im boli udelené sankcie. V súvislostiach objasňoval prevádzku a vnútorný režim zariadenia a podmienky nakladania s majetkom. Prílohou školského poriadku bola smernica na ochranu zdravia detí pred sociálno-patologickými javmi, diskrimináciou a násilím. Interná smernica okrem popisu prejavov šikanovania, jeho prevencie a definovania trestnoprávnej zodpovednosti žiakov vymedzovala aj zodpovednosť jednotlivých zamestnancov bezodkladne riešiť prejavy šikanovania. Bol v nej stanovený spôsob odhaľovania a riešenia šikanovania, ku ktorému boli prizývané aj psychologičky a povinnosť vyhotoviť písomný záznam z prešetrovania. S pravidlami školských poriadkov a internej smernice boli deti oboznámené pri ich príchode do zariadenia.

Preventívne činnosti boli realizované formou besied, prednášok a zážitkových aktivít. Zaoberali sa témami obchodovania s ľuďmi, škodlivosťou fajčenia, drogovými závislosťami, diskrimináciou a vlastným vnímaním sveta. Zážitkové aktivity (Stop diskriminácii, Vlastné vnímanie sveta) boli zamerané na pochopenie a zlepšenie vzťahov medzi deťmi v RC. Prostredníctvom vytvorenia modelovej situácie sa mali vcítiť do pocitov Rómov umiestnených v RC a pochopiť, že ak je ich správanie voči ľuďom slušné, správajú sa aj oni korektne voči nám. Vychádzky mimo areál RC sa využívali na výchovu k ochrane prírody a jej spoznávanie v blízkom okolí. Zdravotná sestra na podnet pedagogických zamestnancov a v prípade podozrenia na užitie drogy pri príchode z vychádzky, alebo prázdnin vykonala test na prítomnosť omamných látok v moči. O výsledkoch testov bola vedená písomná dokumentácia. V prípade pozitívneho výsledku boli vyhovené disciplinárne opatrenia v zmysle školského poriadku.

Zistenia z priameho pozorovania na komunitných stretnutiach a preventívnych aktivitách

Školská inšpekcia sa zúčastnila 2 komunitných stretnutí a pozorovala prácu psychologičky počas skupinovej práce v rámci špecifického predmetu Terapeuticko-korekčné cvičenia.

Komunitné stretnutia prebiehali pravidelne popoludní, pred budovou školy, v čase nepriaznivého počasia vo vestibule. Prvé stretnutie podľa vopred známych pravidiel a harmonogramu viedla riaditeľka RC, druhé vedúci vychovávateľ. Pozorované komunity sa zameriavali na zhodnotenie dopoludňajšej činnosti (čistota izieb, úprava zovňajšku, zhodnotenie dopoludňajšej aktivity). Jednotliví pedagogickí zamestnanci hodnotili pozitívne i negatívne prejavy správania chlapcov vo vzťahu k dodržiavaniu interných pravidiel RC. Pridelovali im body, pričom zdôvodňovali zníženie bodového hodnotenia aj dôvody udelenia mimoriadnych bodov. Zdravotná sestra informovala o absolvovaných i plánovaných lekárskech vyšetreniach. Sociálna pracovníčka riešila možnosti odchodu chlapcov na prázdniny v závislosti od stanoviska kurátorov. Odborná zamestnankyňa pripomenula chlapcom možnosť zúčastniť sa dobrovoľných individuálnych stretnutí. Obe komunity prebiehali v pozitívnej atmosfére, nakoľko v priebehu dňa neboli zaznamenané výrazné priestupky, prevažovali pochvaly za snahu. Chlapci mali priestor vyjadriť sa k ich hodnoteniu, no túto možnosť vzhľadom na pozitívne okolnosti nevyužili. Riaditeľka zariadenia hodnotila plnenie

zadanej písomnej témy (Aký cieľ chcem v RC dosiahnuť?), čítaním úryvkov motivovala menej rozhodných žiakov k vyjadreniu vlastných názorov v tejto oblasti. Vychovávateľa informovali o programe popoludňajšej činnosti v rámci výchovných skupín. Chlapci boli vedení ku kultivovanému vyjadrovaniu sa a dodržiavaniu stanovených pravidiel.

Preventívnu aktivitu zameranú na nácvik sebareflexie viedla psychologička. V úvode stretnutia si spolu s chlapcami zopakovali základné pravidlá práce v skupine a v rámci sebareflexie zhodnotili priebeh dopoludnia vo vzťahu k rešpektovaniu pravidiel RC. Vzhľadom na negatívne ladenie skupiny psychologička zaradila prvky na telo orientovanej terapie (ľah na koberci, koordinované očné pohyby, sústredenie sa na vlastný dych), ktorá viedla k navodeniu vnútornej pohody. Stimulačnými otázkami a diskusiou o tom, čo deti považujú za pozitívnu zmenu vo všeobecnosti ich viedla k pomenovaniu pozitívnej zmeny vo svojom živote. Prekvapujúce bolo odmietavé stanovisko jedného z chlapcov, ktorý sa nechcel na danú tému vyjadriť, čo psychologička akceptovala a ponúkla mu možnosť individuálneho rozhovoru po skončení aktivity. V ďalšej časti mali chlapci za úlohu rôznym spôsobom (obrázkami z časopisov, kreslením, modelovaním) zobrazíť svojich 5 želaní. Zážitková aktivita pokračovala rozhovorom o stvárnených želaniach v prepojení na možnosti ich dosiahnutia v reálnom živote. Psychologička kladením jednoduchých otázok vytvorila priestor na zamyslenie sa nad vlastnými životnými skúsenosťami. Hľadala spojenia medzi predchádzajúcimi zážitkami a súčasnými možnosťami. Otázkami pomáhala chlapcom so slovným vyjadrením životných cieľov (budem sa dobre správať, nebudem fetovať), dávala deťom podnety na sebareflexiu, ktorá mala podmieniť zmenu ich pohľadu na život a hierarchiu hodnôt.

Zistenia z riadeného rozhovoru s deťmi k dodržiavaniu detských a ľudských práv

Zistenie dodržiavania detských a ľudských práv v špeciálnom výchovnom zariadení sa realizovalo formou riadených rozhovorov s 10 deťmi vo veku od 15 do 18 rokov, žiakmi SOŠ alebo OU, v závislosti od dĺžky pobytu v RC.

Z odpovedí vyplynulo, že všetky deti sa v zariadení cítili dobre a bezpečne (10/100 %). Tri deti (30,0 %) uviedli, že násilie nezažili, 5/50,0 % opýtaných sa vyjadrilo, že násilie videli a 2/20,0 % deti konštatovali, že násilie zažili osobne. Všetky deti (100 %) pripustili výskyt šikanovania v predchádzajúcom období. Uviedli, že v súčasnosti sa v RC šikanovanie nevyskytuje, ale bitkám, fyzickým atakom a provokáciám sa nedá zabrániť. Deti mali tendenciu s nepríjemnými skúsenosťami sa zdôveriť vychovávateľom (4/40,0 %), alebo riaditeľke RC (1/10,0 %). Tri deti (30,0 %) o incidentoch nikoho neinformovali, lebo učitelia, alebo vychovávateľa boli priamo prítomní. Všetky deti (100 %) zhodne uviedli, že každý náznak šikanovania a diskriminácie sa bezodkladne rieši. Ako najčastejší spôsob riešenia konfliktov sa používalo bodové hodnotenie (8/80,0 %) a diskusia na komunite (3/30,0 %), ojedinele rozhovor so psychológom (1/10,0 %), umiestnenie do ochrannej miestnosti spojené s privolaním polície (1/10,0 %) a riešenie na zasadnutí samosprávy (1/10,0 %). Prejav nevhodného správania sa vychovávateľa vo forme narážok na sexuálnu orientáciu potvrdilo 1/10,0 % dieťa. Tento podnet riešila riaditeľka RC pohovorom so zamestnancom. Ostatné deti (9/90,0 %) sa vyjadrili, že zamestnanci s nimi dobre zaobchádzajú. Všetky deti (100 %) potvrdili, že každý deň popoludní chodili von – športovali, alebo sa prechádzali. Podľa vyjadrenia väčšiny detí (9/90,0 %) mali možnosť vybrať si, čo budú robiť vo voľnom čase a 1/10,0 % dieťa uviedlo, že jeho voľný čas bol závislý od harmonogramu zariadenia. K najčastejším popoludňajším aktivitám patrilo športovanie (9/90,0 %), záujmová činnosť (9/90,0 %), domáce práce (6/60,0 %), v menšom zastúpení bola návšteva podujatí mimo zariadenia (4/40,0 %), tréning na súťaže (3/30,0 %), varenie (3/30,0 %), chytanie rýb (1/10,0 %). Jednému z detí sa páčil pobyt na chate (1/10,0 %). Všetci opýtaní (10/100 %) uviedli, že mali súkromie vo večerných hodinách, kedy

sa chystajú na spánok. Možnosť vyjadriť svoj názor na komunitnom stretnutí potvrdili všetci respondenti (10/100 %). RC malo vytvorené pravidlá na zabezpečenie telefonického kontaktu detí s ich rodinami, alebo blízkymi. Šesť detí (60,0 %) sa vyjadrilo, že rodičia, pestúni, príbuzní, alebo vychovávatelia z CDR im mohli telefonovať vo vyhradenom čase, 4/40,0 % z opýtaných detí uviedli, že im nemá kto telefonovať, lebo nie sú v kontakte s rodinou. Deti poznali pravidlá pre návštevy rodinných príslušníkov v RC, no iba 4/40,0 % z opýtaných potvrdili, že mali v zariadení návštevu (na určenom mieste v priestoroch zariadenia), ale 3/30,0 % z nich uviedli aj možnosť tráviť návštevu mimo zariadenia. Za 6/60,0 % deťmi nikto do RC nechodí. Odôvodňovali to tým, že zákonní zástupcovia bývajú ďaleko, alebo trpia chorobami. Všetky deti potvrdili (100 %), že im bola poskytnutá zdravotná starostlivosť vo forme pravidelného podávania liekov, bežných vyšetrení u obvodného lekára, zubného lekára alebo špecialistu, ošetrovania drobných poranení, testovania na covid a drogy. V 1/10,0 % prípade, pri epileptickom záchvate bola dieťaťu privolaná zdravotná služba. Zo 7/70,0 % detí, ktorí uviedli, že ich súčasný učebný odbor nadväzoval na predchádzajúci odbor bolo 6 detí, ktoré prišli priamo zo ZŠ. U ďalších 3/30,0 % respondentov učebné odbory na seba nenadväzovali, lebo ich odbor nebol v RC zriadený. Z tohto dôvodu je malý predpoklad, že predchádzajúce učebné odbory budú nadväzovať na súčasné aj u ostatných detí umiestnených v RC.

Vzhľadom na to, že chlapci sú do RC umiestňovaní na základe rozhodnutia súdu a v predchádzajúcom období navštevovali rôzne učebné a študijné odbory, z dôvodu personálnych podmienok RC nebolo u všetkých reálne možné zabezpečiť kontinuitu ich vzdelávania. V školskom roku 2021/2022 ani jeden žiak úspešne neukončil štúdium, nakoľko mnohí dovŕšili 18 rokov veku v priebehu školského roka. Na základe toho bola ich ústavná starostlivosť ukončená, žiaci neabsolvovali záverečnú skúšku a nezískali výučný list. Dvaja žiaci dovŕšili 18 rokov až po konaní záverečných skúšok, no i napriek tomu sa ich nezúčastnili. Toto zistenie poukazuje na nereálne nastavenie podmienok ukončovania vzdelávania v SOŠ a OU zriadených pri RC.

V uplynulom školskom roku riaditeľka RC podala obvodnému oddeleniu policajného zboru 3 oznámenia o podozrení z protiprávneho konania jedného zo zverených chlapcov. Podstatou 1 oznámenia bolo šikanovanie, 2 oznámenia súviseli so sexuálnym obťažovaním. Šikanovanie bolo riešené okamžitým presunutím obeť do inej výchovnej skupiny, čo zamedzilo aj sexuálnemu obťažovaniu. Druhý prípad sexuálneho obťažovania bol riešený v zmysle školského poriadku a bodového systému. Výskyt uvedeného problémového správania v rozhovoroch potvrdili aj chlapci.

2 ZÁVERY

K pozitívam riadenia RC patrilo vypracovanie koncepcie jej rozvoja a výchovného programu, ktoré zohľadňovali špecifickú reedukačného procesu umiestnených detí.

Vnútrotný systém kontroly a hodnotenia obsahoval princípy aplikácie bodového systému do praxe, ktorý mal deti motivovať k zmene osobnostného vývinu. Zlepšenie si vyžaduje analýza a vyhodnocovanie kontrolnej činnosti súvisiace s prijatím opatrení na odstránenie nedostatkov. Zavedený hodnotiaci systém detí vyžadoval tímovú spoluprácu zamestnancov minimálne na úrovni výchovných skupín. Dokumentácia žiakov bola vedená komplexne, obsahovala správy z diagnostických vyšetrení. IRP detí sa pravidelne vyhodnocovali a upravovali podľa aktuálnych potrieb.

Vyhodnotenie anonymného dotazníka zadaného pedagogickým zamestnancom preukázalo nízku mieru angažovanosti a sociálnej blízkosti zamestnancov. Dodržiavanie detských a ľudských práv bolo zabezpečené. Deti sa v zariadení cítili bezpečne, vzniknuté konflikty riešili

za pomoci pedagogických zamestnancov a diskusií vo výchovných skupinách, na komunitných stretnutiach, či zasadnutí orgánu samosprávy.

RC poskytovalo deťom nepretržitú starostlivosť rozdelenú medzi učiteľov, majstrov odbornej výchovy, vychovávateľov a nočných vychovávateľov. K ďalším službám patrili psychologické intervencie, zdravotná a sociálna starostlivosť. RC malo nadviazanú spoluprácu s inými školami a inštitúciami.

Personálne, priestorové a materiálno-technické podmienky umožňovali realizovať výchovu a vzdelávanie v súlade s cieľmi a princípmi stanovenými v kľúčových dokumentoch zariadenia. Vybavenie ochrannej miestnosti zodpovedalo požiadavkám všeobecne záväzného právneho predpisu. Priebeh pobytu detí sa zaznamenával do knihy ochrannej miestnosti.

Oba školské poriadky sa obsahovo dopĺňali a boli vydané v súlade so školským zákonom. Upravovali otázky bezpečnosti a ochrany zdravia detí. Mali vytýčené podmienky udeľovania výchovných opatrení, pochvál a odmien a použitie ochranných opatrení. Obsahovali podmienky týkajúce sa organizačného zabezpečenia kontaktu s rodinami detí.

Pozorované komunitné stretnutia sa riadili stanovenými pravidlami zo strany detí i dospelých. Členovia každej výchovnej skupiny boli hodnotení, k výsledkom hodnotenia mali možnosť vyjadriť svoj názor, čo nevyužili. Cieľom preventívnej aktivity bolo viesť žiakov k sebareflexii. Atmosféra stretnutí bola pozitívna a akceptujúca.

V riadenom rozhovore s výnimkou 1 respondenta deti vyjadrili spokojnosť s prístupom zamestnancov k nim, chápali príčiny svojho pobytu v zariadení. V rozhovore boli pozorované rozdiely vo vyjadrovaní a posudzovaní vlastnej životnej situácie, v závislosti od dĺžky pobytu jednotlivých detí, v prospech detí s dlhším pobytom. Náznaky šikanovania medzi vrstovníkmi boli včas podchytené psychologičkami zariadenia. Deti trávil voľný čas v bunkách rodinného typu, aktivity vo výchove sa zameriavali na športovanie a záujmovú činnosť. Svoje názory mohli vyjadrovať v osobných rozhovoroch s pedagogickými zamestnancami aj na komunitných stretnutiach.

Zamestnanci, ktorých sa príslušné inšpekčné zistenia týkajú, boli s výsledkami a závermi oboznámení.

OPATRENIA ŠTÁTNEJ ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Na základe zistení a ich hodnotení uvedených v správe o výsledkoch školskej inšpekcie Štátna školská inšpekcia uplatňuje voči vedúcemu zamestnancovi kontrolovaného subjektu tieto opatrenia:

1. odporúča

- zovšeobecňovať zistenia z hospitačnej činnosti a prijímať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov;
- analyzovať príčiny uzavretej klímy a prijať opatrenia na jej zlepšenie.

PÍSOVNÉ MATERIÁLY POUŽITÉ PRI ŠKOLSKEJ INŠPEKCII

1. Správa o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach školy za školský rok 2021/2022
2. Koncepcia rozvoja RC
3. Výchovný program
4. Plán práce školského internátu
5. Školský poriadok (školy)
6. Školský poriadok školského internátu vrátane hodnotiaceho a bodového systému
7. Plán vnútornej kontroly

8. Záznamy z realizovaných preventívnych programov
9. Zápisnice z pracovných porád vychovávateľov
10. Zápisnice zo zasadnutia pedagogickej rady
11. Individuálne reedukačné programy
12. Rozhodnutia riaditeľky RC
13. Denníky výchovných skupín
14. Plány práce psychologičiek
15. Plán práce výchovného poradcu
16. Dokumentácia o poskytovaní psychologickej starostlivosti
17. Záznamy o sociálnej starostlivosti
18. Záznamy o zdravotnej starostlivosti
19. Kniha ochrannej miestnosti
20. Kniha komunity
21. Zápisnice zo zasadnutia samosprávy
22. Záznamy z hodnotenia detí
23. Záznamy o práci v záujmovom útvare
24. Doklady o získanej kvalifikácii pedagogických a odborných zamestnancov
25. Správy z diagnostických vyšetrení
26. Dohody o poskytovaní starostlivosti v RC
27. Zriaďovacia listina
28. Smernica k prevencii a riešeniu šikanovania
29. Evidencia vreckového

Správu o výsledkoch školskej inšpekcie vyhotovila:

školská inšpektorka: Mgr. Iveta Krajčovičová

Dňa: 07. 11. 2022

PREROKOVANIE SPRÁVY

Na prerokovaní správy o výsledkoch školskej inšpekcie sa zúčastnili:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Trnava:

Mgr. Iveta Krajčovičová

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

PaedDr. Zdenka Magulicová

Prerokovanie správy o výsledkoch školskej inšpekcie potvrdzujú dňa 14. 11. 2022

v Hlohovci:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Trnava:

Mgr. Iveta Krajčovičová

.....

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

PaedDr. Zdenka Magulicová

.....

Vyjadrenie vedúceho zamestnanca kontrolovaného subjektu, ktorého sa zistenia týkajú
(vedúci zamestnanec môže zaslať písomné vyjadrenie k obsahu správy do 5 pracovných dní od prerokovania):

PaedDr. Zdenka Magulicová, riaditeľka zariadenia

.....

Stanovisko školského inšpektora k vyjadreniu:

Mgr. Iveta Krajčovičová, školská inšpektorka

.....

Na vedomie

Úsek inšpekčnej činnosti